

Redogörelse till riksdagen 2020/21:VPN1

Verksamhetsredogörelse för Valprovsningsnämnden 2020

Till riksdagen

Valprovsningsnämnden ska enligt 13 § lagen (2012:880) med instruktion för Valprovsningsnämnden senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse till riksdagen för sin verksamhet under det senaste kalenderåret. I redogörelsen ska nämnden även redovisa verksamhetens kostnader.

Nämnden lämnar härmed följande redogörelse till riksdagen.

Stockholm den 15 februari 2021

Annika Sandström
ordförande

Cecilia Persson
huvudföredragande

Arbetsuppgifter

Grundläggande bestämmelser om Valprövningsnämnden finns i regeringsformen, riksdagsordningen (när det gäller val inom riksdagen) och kommunallagen (2017:725). De bestämmelser som primärt reglerar Valprövningsnämndens organisation och verksamhet finns i 14 och 15 kap. vallagen (2005:837). De materiella reglerna i olika frågor som rör allmänna val är i allt väsentligt samlade i vallagen. I lagen (2012:880) med instruktion för Valprövningsnämnden finns ett antal bestämmelser om bl.a. uppgifter, sammansättning, arbetsordning, ärendenas handläggning och ersättningsfrågor. Sedan den 15 april 2013 finns det en arbetsordning för nämnden med bestämmelser om bl.a. delegering av beslutanderätt samt ärendeförteckning och aktbildning. Nämnden har ställning som förvaltningsmyndighet i regeringsformens mening, och förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig på handläggningen av ärenden hos nämnden.

Valprövningsnämnden är den enda instans som prövar överklaganden av beslut av Valmyndigheten och länsstyrelserna om fastställande av utgången av riksdagsval, regionfullmäktigeval, kommunfullmäktigeval, sametingsval, val till Europaparlamentet och folkomröstningar. Detsamma gäller beslut med anledning av särskilda förrättningar där efterträdare för avgångna ledamöter utses m.m.

Nämndens uppgift som klagoinstans omfattar även en rad administrativa valärenden, där talan mot myndigheternas avgöranden kan föras särskilt. Exempel på detta är beslut som rör valkretsindelning, fördelning av antalet mandat på valkretsar, valdistriktsindelning, registrering av partibeteckning, anmälan av kandidater och om deltagande i val.

Vid sidan av uppgiften som klagoinstans ligger det på Valprövningsnämnden att pröva behörigheten hos riksdagsledamöter och ersättare för ledamöter (4 kap. 11 § regeringsformen) samt att granska bevis för riksdagsledamöter eller ledamöter i Europaparlamentet och ersättare som utfärdas av Valmyndigheten (14 kap. 30 § vallagen).

Sammansättning

Valprövningsnämnden består av en ordförande, som ska vara eller ha varit ordinarie domare och som inte får tillhöra riksdagen, och sex andra ledamöter. Ledamöterna väljs efter varje ordinarie riksdagsval, så snart valet har vunnit laga kraft, för tiden till dess ett nytt val till nämnden har ägt rum. Ordföranden väljs särskilt.

För ordföranden utses en ersättare i samma ordning och under samma villkor som gäller för valet av ordförande. Suppleanter för övriga sex ledamöter i nämnden utses enligt de regler som gäller för riksdagens organ i allmänhet. Även frågor om i vilken ordning suppleanter ska kallas in och om kompletter-

ingsval bestäms av de allmänna reglerna. Dessa förutsätter ett nomineringsförfarande på parlamentarisk grund.

För de sex ledamöterna ska lika många suppleanter utses. Riksdagen kan emellertid efter förrättat val av suppleanter genom ett särskilt beslut bestämma att antalet suppleanter ska utökas. De nya suppleanterna ska då väljas så snart som möjligt.

Under 2020 hade nämnden följande sammansättning (enligt val den 13 mars 2019):

Ordförande

Annika Sandström, f.d. kammarrättslagman

Ersättare för ordföranden

Svante O. Johansson, justitieråd

Ledamöter

Ida Karkiainen, riksdagsledamot (S)

Bengt-Anders Johansson, f.d. riksdagsledamot (M)

Linus Sköld, riksdagsledamot (S)

Ewa Thalén Finné, f.d. riksdagsledamot (M)

Mattias Bäckström Johansson, riksdagsledamot (SD)

Jessica Wetterling, riksdagsledamot (V)

Suppleanter

Agneta Börjesson, f.d. riksdagsledamot (MP)

Eva Bengtson, f.d. riksdagsledamot (M)

Sanne Lennström, riksdagsledamot (S)

Krister Hammarbergh, f.d. riksdagsledamot (M)

Michael Rubbestad, riksdagsledamot (SD)

Joakim Johansson (S-gruppkansli)

Kansliorganisationen

Valprövningsnämnden biträds av ett kansli med en huvudföredragande, ett antal föredragande, sekreterare och assistenter. Samtliga dessa har en heltidstjänst inom andra delar av Riksdagsförvaltningen eller utanför riksdagen och biträder således nämnden vid sidan av sin ordinarie tjänst.

På samma sätt som efter de allmänna valen 2014 har arbetet på kansliet efter de allmänna valen 2018 och valet till EU-parlamentet 2019 letts av en kanslichef. Det är huvudföredraganden som frigjorts från sina ordinarie

arbetsuppgifter i utskott för att kunna bistå nämnden som kanslichef på heltid. Denna ordning tillämpades för första gången efter valen 2014. Den framgår av en överenskommelse mellan Riksdagsförvaltningen och Valprovsningsnämnden den 24 maj 2018 (se mera om detta i avsnittet Riksdagsförvaltningens kanslistöd till Valprovsningsnämnden nedan).

Kansliet hade under 2020 följande sammansättning:

Huvudföredragande

Cecilia Persson, f.d. rådman och föredragande vid riksdagens socialutskott

Föredragande

Lars Widlund, föredragande vid riksdagens finansutskott

Kirsten Dieden, hovrättsassessor och föredragande vid riksdagens socialutskott

Johan Sehlström, föredragande vid riksdagens utskottsavdelning

Anders Dölling, jurist

Catarina Molin, föredragande vid riksdagens utbildningsutskott

Elisabeth Johansson, föredragande vid riksdagens finansutskott

Emma Hellman, föredragande vid riksdagens civilutskott

Sekreterare

Agota Földes, utskottshandläggare vid riksdagens näringsutskott

Sofia Ekstrand, utskottshandläggare vid riksdagens trafikutskott

Assistenter

Mattias Andersson, utskottsassistent vid riksdagens socialutskott

Tony Holmstedt, utskottsassistent vid riksdagens konstitutionsutskott

Virpi Torkkola, utskottsassistent vid riksdagens justitieutskott
(t.o.m. den 31 december 2020)

Sammanträden

Valprovsningsnämnden hade under året 19 sammanträden.

Överklaganden

Sammanlagt sex överklaganden kom in till nämnden 2020. Av dessa avsåg fem frågan om utseende av ny ledamot eller ersättare i kommunfullmäktige. Ett överklagande avsåg anmälan av deltagande i val.

Granskning av bevis

Valprövningsnämnden har under 2020 granskat bevis för åtta nya ledamöter och sex ersättare i riksdagen.

Vid Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen fördelades ytterligare ett mandat i Europaparlamentet till Sverige. Nämnden har granskat bevisen för en ny ledamot och en ny ersättare för ledamot i Europaparlamentet.

I samtliga fall fann nämnden att bevisen blivit utfärdade i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen.

Riksdagsförvaltningens kanslistöd till Valprövningsnämnden

Enligt 1 § tredje stycket g och 2 § 5, 7 och 8 lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen ska förvaltningen biträda bl.a. Valprövningsnämnden i olika avseenden.

Enligt 7 a § samma lag ska Riksdagsförvaltningen träffa en överenskommelse med var och en av riksdagens nämndmyndigheter om förvaltningens kanslistöd till nämndmyndigheten.

En skriftlig överenskommelse mellan Valprövningsnämnden och förvaltningen ingicks för första gången den 5 februari 2014.¹

En ny överenskommelse mellan nämnden och förvaltningen ingicks den 19 november 2015.² Överenskommelsen gällde t.o.m. den 31 december 2016.

En förnyelse av överenskommelsen mellan nämnden och förvaltningen ingicks den 31 maj 2018.³ Överenskommelsen gällde t.o.m. den 31 december 2018.

Den förlängs automatiskt med ett kalenderår i taget om ingen part skriftligen säger upp överenskommelsen senast tre månader före ett kalenderårsskifte. Parterna ska löpande (dock minst vartannat år) följa upp överenskommelsen och vid behov omförhandla den. En uppföljning av överenskommelsen planeras äga rum under 2021.

Resultaträkning för Valprövningsnämnden 2019 och 2020

Under 2019 fanns en förstärkt kansliorganisation på plats med anledning av den stora mängden överklaganden efter de allmänna valen 2018 och 2019. Kostnaderna för arvoden till bl.a. uppdragstagare var därför betydligt högre 2019 än motsvarande kostnader för 2020. Någon motsvarande förstärkning har inte funnits under 2020.

Kostnaderna för resor av olika slag har varit lägre 2020 på grund av den rådande covid-19-pandemin.

¹ RDF dnr 1802-2012/13.

² RDF dnr 1782-2014/15.

³ RDF dnr 1782-2014/15, VPN dnr 31-2018.

Utfallsrapport Valprovsningsnämnden 2019 och 2020

År	2019	2020
Arvoden uppdragstagare	788 419	255 239
Arvoden riksdagsledamöter	52 684	10 260
Avgift Trygghetsstiftelsen	20	0
Böcker – utomstatliga	4 334	0
Enklare förtäring, livsmedel	5 386	0
Flygkostnader inrikes	25 736	6 870
Flygkostnader utrikes	30 458	0
Hotellkostnad utrikes	6 513	0
Inrikes skattefria bilersättningar	4 325	0
Inrikes skattepliktiga bilersättningar	2 051	0
Inrikes skattepliktiga traktamenten	5 125	0
Inrikes skattepliktiga traktamenten ledamöter	36	0
Intern representation – utomstatlig	14 724	0
Lagstadgade arbetsgivaravgifter löner (motkonto 2562)	106 210	44 180
Lagstadgade arbetsgivaravgifter arvoden (motkonto 2562)	16 153	3 224
Marktransporter m.m. inrikes	1 944	187
Marktransporter m.m. utrikes	968	0
Särskild löneskatt arvoden (över 65 år)	256	0
Särskild löneskatt löner (över 65 år)	68 786	11 703
Taxi inrikes	10 834	0
Taxi utrikes	458	0
Tågkostnader inrikes	20 276	282
Tågkostnader utrikes	315	0
Utrikes skattefria traktamenten	2 471	0
Utrikes skattepliktiga traktamenten ledamöter	1 200	0
Summa	1 169 683	331 944
<i>Budget</i>	<i>1 081 192</i>	<i>489 026</i>

